

ANGLEŠKA PRINCESKA

besedilo in foto Mitko Ivanovski

PRINCESS 72 MOTOR YACHT

Po dolgem času smo v Valu preizkusili novejšega princessa in ponovno ugotovili, da ta angleška znamka, sedaj v francoskih rokah, ponuja harmonično in lepo zunanost, brežhibno izdelavo, rahlo konservativno notranjost in pravo strojnico z legendarnimi CAT pogonskimi stroji.

O Princessu sem v zadnjih letih veliko slišal in tudi spremljal njihov pohod med 30- in 45-metrške jahte ter temeljito prenovo vseh modelov. Te spremembe so bile posebej izrazite, ko jih je prevzel francoski modni velikan Louis Vuitton in poskrbel, da je notranjost veliko bolj estetska in morda tudi nekoliko modno obarvana. Globalizacija in kriza zadnjih pet do šest let je pač poskrbela za marsikatero lastniško spremembo in tudi za napredek v razvoju ter pojmovanju navtike.

Angleške ladjedelnice so pri tem še poseben fenomen. Združeno kraljestvo, kot domovina in zibelka pomorstva in tudi navtike, se danes ravno ne more hvaliti s kakimi posebnimi dosežki. Kje so časi, ko so bili glavni pogonski dizelski motorji Gardner ali pa legendarni motorji Ruston, Mirrlees in podobni, ter časi, ko so izdelovali motorne jahte, kot so Shemara, Marala v zgodovinski ladjedelnici Camper & Nicholsons v Gosportu. Ali pa časi, ko je bil glavni in najbolj priljubljen oblikovalec, sicer Avstralec po rodu, a pravi Anglež Jon Bannenberg.

Med ladjedelnicami za navtiko so bili dolga leta Sunseeker, Princess in Fairline med vodilnimi in odlično prodajalnimi. Danes je drugače, Sunseeker je v kitajskih rokah, Princess v francoskih rokah, Fairline pa se ne more pobrati od tal.

Počasi, toda vztrajno pa se oba značilna Angleža, Sunseeker in Princess, ponovno vzpenjata in ponujata dolžine do 45 metrov in povsem posodobljeno ter vsečno prodajno paleto.

Tudi pri nas je bilo čutiti to spremembo, saj dolgo časa ni bilo resnega zastopnika in s tem vred je tudi znamka odšla s »seznama« možnih kandidatov za nakup plovila. Po zaslugi novega zastopnika - BP Navtika - pa se časi spreminjajo in tako smo v Valu preizkusili morda najbolj značilnega modernega princessa iz sredine prodajne palete in iz najbolj iskane kategorije plovil s sončno palubo. Princessa 72 motor yacht sem preizkusil v vodah splitskega kanala.

Dolga zgodovina te angleške znamke

Zgodovina Princess Yachts se je začela pisati leta 1965, ko so prvič pokazali navtičnim navdušencem model project 31. Seveda so bili tedaj popolnoma drugačni časi in pojmovanje navtike je bilo drugače zastavljeno. Dolga leta se je Princess držal pravila in prodajne palete do največ 20 metrov dolžine. V zadnjih šestih letih pa so prodajno paleto povsem prenovili in tudi podaljšali do zavidljivih 40 metrov dolžine. To je bila logična posledica, saj imajo znanje ter

Elegantna in harmonična zunanost se začne s klasičnim naprej nagnjenim premcem, nazaj nagnjeno vetrobransko šipo krmarnice, zaščitnim steklom na sončni palubi, lepim in nazaj nagnjenim jamborjem, estetskim zaključkom kokpita in z njo vred tudi plavalno ploščadjo.

možnosti in z lahkoto so zgradili kako 35 ali 40 metrov dolgo motorno jahto. Razlika je pač v tem, da je prodajna cena kakega 35-metrskega čolnička mnogokrat večja kot pri za polovico krajši 17,5-metrski barčici ali drugače povedano - prodaš 4 velike barke in si zaslužil več kot s prodajo 40 manjših bark. No, ta finančna filozofija je na drugi strani tudi potopila marsikatero ladjedelnico.

Današnja prodajna paleta ponuja plovila v štirih kategorijah z zastavonošo M class na čelu, kjer so trije modeli z dolžinami 40, 35 in 32 metrov. Potem je kategorija, imenovana flybridge, s kar devetimi modeli, in sicer 98, 88, 82, 72, 64, 60, 56, 52 in 43. Plovila z odprto streho in bolj športno naravnane modele imenujejo V class, kjer ponujajo osem modelov, in sicer V85-S, V78, V72, V62-S, V57, V52, V48 Open in V39. Najnovejši model je iz serije S class, in sicer S72. Vseh skupaj je kar 21 modelov ali povsem dovolj za pravnjo izbiro in nakup.

Elegantna in zelo harmonična zunanost

Današnji časi, ko je konkurenca zelo huda in se oblikovalci trudijo ponuditi prihodnjim kupcem nekaj novega, se večkrat zgodi, da so izdelki v oblikovalskem smislu res nekaj novega, a

pogosto je rezultat nefunkcionalnost, neurejenost ali pa tehnično povsem zgrešene rešitve. Primerov je veliko, pa če začnem z zelo modernim sekirastim premcem, pa z navpičnimi okni krmarnice, pa s pravimi spakami jamborov in morda z najbolj značilnim oblikovanjem oken v trupu, kjer domišljiji oblikovalcev ni videti konca. Na drugi strani je tudi res, da je razpravljanje o lepoti povsem brezpredmetno, pač, vsake oči imajo svojega pleskarja. A iz lastnih izkušenj lahko potrdim kopico zgrešenih rešitev, pa naj bo to vetrobranska šipa na sončni palubi, razpored inštrumentov in kontrol v krmarnici in podobno.

Ta uvod sem napisal, ker vsega tega pri princessu 72 preprosto ni. Njegova zunanost je morda preveč klasična, a celoten vtis je odličen, pa naj začnem s klasičnim naprej nagnjenim premcem, nazaj nagnjeno vetrobransko šipo krmarnice, zaščitnim steklom na sončni palubi, lepim in nazaj nagnjenim jamborjem, estetskim zaključkom kokpita in z njo vred tudi plavalno ploščadjo. Modra barva trupa še poudarja eleganco, tradicijo in vzvišenost. Krmarnica ima tri okna, v trupu so lepa okrogla okna in le lastnikova kabina ima večje pravokotno okno. Bočna stran salona »prekriva« dvojna podolgovata elipsa s

1

2

3

4

5

6

foto 1: Velika sončna paluba in klasična razporeditev elementov na njej.

foto 2: Na premcu je mizica z oblazinjenim sedežem in ležalnimi površinami pred njo.

foto 3: Varnostna vrata, ki zapirajo kokpit.

foto 4: Prostor za krmarja z vsem, kar potrebuje v istem slogu kot v notranjosti.

foto 5: Tretje koman­de za upravljanje s pogonskimi motorji, premčnim in krnmim potisnikom.

foto 6: Velik in urejen kokpit ima mizico in klop v obliki črke U.

temnimi okni, ki se elegantno zaključijo v kokpitu.

Z eno besedo, prefinjeno elegantno, harmonično in zelo všečno.

Pričakovana razporeditev prostorov

Dolžina 72 čevljev ali 21,9 metrov dovoljuje arhitektom oblikovanje prostorov z zelo spodobnimi površinami in proporci. Tu je velik in prostoren kokpit, poseben salon ali dnevno-bivalni del, prava jedilnica z osmimi stoli, pa štiri prostorne kabine za goste in ne nazadnje zelo prostorna sončna paluba s priročno kuhinjo in barskim pultom na odprtem vred.

Na princessa 72 vstopamo po pomičnem mostičku na levi strani kokpita, kjer je potopna plavalna ploščad in vrata za vstop h kabini za posadko in v strojnico. Kokpit je velik in zelo urejen, saj ima veliko mizo in klop v obliki črke U. Na levi strani, v nadaljevanju mostička, so stopnice za prehod na sončno palubo, na desni strani pa so tretje koman­de za upravljanje s pogonskimi motorji, premčnim in krnmim potisnikom. Ta opsijska rešitev je zelo uporabna, ko moramo pristajati v utesnjemem prostoru, saj nudi odličen pogled in kontrolo nad krmo plovila. V kokpitu moram omeniti izvrstna bočna vratca na obeh straneh z majhno stopničko, ki zelo olajšajo vstop po bočni strani v kokpit. Tu je tudi domiselna rešitev postavitve bitve za privezovanje, saj vrh po tem, ko jo vežemo na bitev, lahko elegantno spravimo v posebno odprtino boka. Ko smo na glavni palubi, je potrebno omeniti zelo funkcionalen prehod ob mizici in klopi na premcu. Tam je mizica in klop v obliki črke U, pred njo je velika ležalna površina. Mimo mizice in klopi se lahko sprehodimo od leve proti desni strani premca.

Prostorna sončna paluba

Princess 72 se ponaša z veliko sončno palubo in klasično razporeditvijo elementov na njej. To govorim zato, ker se prav na sončni palubi čuti angleška tradicionalnost in pojmovanje navti­ke. Tu niso samo velike ležalne površine vseh mogočih oblik in uporabnosti, kot na večini italijanskih plovil, ampak velika miza s klopjo za sedenje vseh osmih gostov, tik ob njej nekaj površin za sončenje (največ za štiri sonca željne goste). Nasproti mize pa je pravi pult (kuhar ali mornar je obrnjen proti gostom z obrazom) in ne tako, kot pri

večini drugih plovil, ko je tu majhna kuhinjica obrnjena proti ograji in služi le za pranje kozarcev ali morda še kaj zraven.

Na levi strani je ergonomičen prostor za krmarja z vsem, kar potrebuje v istem slogu kot v notranjosti. Morda kot zanimivost, neznčilna za angleška plovila - pokrov table z inštrumenti, ko jo rabimo, se električno dvigne, sicer pa so inštrumenti preprosto skriti pod njo. Skoraj celotno površino pokriva zelo estetski bimini top z električnim pomikom. Na sončni palubi je prostor za pomožni čoln z dvigalom vred, a očitno so pozabili na ograjo pred čolnom. Če čolna ni tam, kot je bilo na preizkusu, potem je pri hitri plovbi zelo nevarno, saj lahko kdo pade v vodo. Omenjeno pozabljivost so komentirali, da je to pač samo na tem plovilu, kjer je bil pomožni čoln začasno na kopnem.

Dnevni prostor, jedilnica in kuhinja

Dolžina okoli 22 metrov ponuja veliko možnosti pri ureditvi in razporeditvi prostorov. Pri princessu 72 so se odločili za večkrat uporabljeno rešitev z eno manjšo modifikacijo. Na desni strani salona je velika zofa s šestimi sedeži, rahlo ukrivljena proti kuhinji. Na drugi strani je dvosed in obe kombinaciji ponujata veliko možnosti sedenja ali kramljanja gostov. Na isti, desni strani je kuhinja, ki ima sicer pravilno U obliko, a so nekoliko zamaknili steno proti salonu in tako imamo odlično kombinacijo položaja kuhinje, ki izvrstno »pokriva« salon in jedilnico. Za prijetno obedovanje so poskrbeli s pravo mizo in štirimi stoli. Preizkusni princess 72 je imel klasično obdelana tla s parketom in morda za odtенок nekoliko temnejšo različico sten, a vseeno vse deluje prijetno, prefinjeno in udobno.

Brezhibna krmarnica

Pri Princessu niso skoparili z organizacijo in ureditvijo krmarskega mesta, saj je ta naravnost odlična. Poveljnik sedi na usnjenem stolu in pred njim sta v najbolj zgornji vrsti dva monitorja kombiniranih inštrumentov Raymarine E120, kjer sta radar in ploter. Med njima sta dva velika analogna okrogla inštrumenta vrtljajev obeh CAT motorjev. Desno od krmila so odlično postavili prave CAT ročice za vrtljaje motorjev, levo od krmila sta obe ročici za premčeni in krmni potisnik in zopet na odličnem mestu kombinirani inštrument

foto 1: Na desni strani salona je velika zofa s šestimi sedeži, rahlo ukrivljena proti kuhinji.

foto 2: Za prijetno obedovanje so poskrbeli s pravo mizo in štirimi stoli.

foto 3: Največja, najbolj razkošna in tudi najbolj urejena je lastniška kabina z velikim zakonskim ležiščem, na desni strani je dvosed, na levi strani pa kozmetično ogledalo.

foto 4: Za dvočlansko posadko so predvideli dvoležično kabino v krmu z lastnimi sanitariji in ločenim vhomom.

foto 5: Za VIP gosta so pripravili kot običajno kabino v premcu z zakonskim ležiščem in lastnimi sanitariji.

foto 6: Odlično kombinacija položaja kuhinje, ki izvrstno »pokriva« salon in jedilnico.

foto 7: v obliki črke U oblikovan kuhinjski pult.

foto 8 in foto 9: Toaletni prostori lastniške in VIP kabine.

hitrosti in globine ter avtopilot. Avtopilot in kombinirani instrument sta od norveškega Simrada, kontrolo delovanja motorjev pa so zaupali nemškemu Bönningu. Vidljivost je odlična, pa še krmar ima ob sebi pantografska vrata za hiter dostop do premca ali krme.

Štiri velike kabine v podpalubju

Največja, najbolj razkošna in tudi najbolj urejena je lastniška kabina v centralnem delu princessa 72. Veliko zakonsko ležišče, na desni strani dvo sed, na levi strani kozmetično ogledalo. Oblačilnico, kopalnico z ločenim tušem so uredili med ležiščem in zadnjo steno, vse je diskretno osvetljeno in prijetno. Za VIP gosta so pripravili kot običajno kabino v premcu z zakonskim ležiščem in lastnimi sanitarijami. Za druge goste so uredili še dve dvo-posteljni kabini; ena je z zakonskim ležiščem in s skupnimi sanitarijami. Za dvočlansko posadko so pripravili dvo-ležiščno kabino v krmi princessa, tudi z lastnimi sanitarijami in ločenim vodom.

Caterpillarji v strojnici

Princessa 72 poganjata dva dizelska motorja dveh zelo znanih izdelovalcev dizelskih motorjev. Kupec lahko izbira med MTU 10V2000 M93 ali pa Caterpillar C32 Acert. Preizkusni princess je bil opremljen z dvema CAT motorjema. Motor C32 Acert je eden najbolj preizkušenih in najbolj prodajanih dizelskih motorjev tega ameriškega izdelovalca. Do sedaj so jih izdelali in prodali več kot 80.000 kosov in slovi kot eden najbolj zanesljivih motorjev. To je 12-valjni motor s premerom, 145 mm in hodom 162 mm, ter pri 32,1 litra prostornine zmora od 600 do 1900 KM (od 440 do 1400 kW) pri 1600 do 2300 vrtljajev odvisno od namena. V preizkusnem princessu zmora 1620 KM (1176 kW) pri 2300 vrtljajih in sodi v tako imenovani D rating ali drugače povedano, tovarna dovoljuje od 1000 do 3000 ur letnega obratovanja. Motor preko ZF reduktorja in togih osi poganja petkrilne propelerje avstralskega izdelovalca Veem.

Strojnica je zapolnjena do vrha, saj sta poleg dveh motorjev tu še klimatska naprav Cruisair, potem razsoljevalec Idromar, pa izpušni sistem pod vodo Halyard. Ker je očitno zmanjkalo prostora za dizelski generator, so tega postavil kar na hodniku med skippersko kabino in strojnico. Onanov genera-

tor zmore 22,5 kW in je seveda v zvočno izoliranem ohišju.

Preizkusni princess je bil opremljen z dvema CAT motorjema. Motor C32 Acert je eden najbolj preizkušenih in najbolj prodajanih dizelskih motorjev tega ameriškega izdelovalca. Do sedaj so jih izdelali in prodali več kot 80.000 kosov in slovi kot eden najbolj zanesljivih motorjev.

tor zmore 22,5 kW in je seveda v zvočno izoliranem ohišju.

Preizkusna plovba

Preizkusno plovbo sem opravil v splitskem kanalu in na mirnem morju. Motorja sta bila utečena, a trup ni bil čist, saj je šele čakal spomladansko pripravo za plovbo, a vseeno smo preverili hitrosti plovbe. Pri 1000 vrtljajih plujemo 10,3 vozla ali 19 km na uro, pri 1500 vrtljajih plujemo 16 vozlov ali 29,6 km na uro in pri 1800 vrtljajih princess 72 reže valove s hitrostjo 21,8 vozla ali 40,3 km na uro in pri tem porabi skupaj 290 litrov na uro. Preidem v zgornji režim plovbe, in sicer najprej na 2000 vrtljajev, ko princess 72 že pluje 26,2 vozla ali 48,5 km na uro in poraba naraste na 400 litrov v uri. Ročici do konca in plujemo 32,5 vozla ali 60,1 km na uro in oba motorja goltata skupaj 620 litrov na uro. Največjo hitrost, kot jo obljublja ladjedelnica, bi zlahka dosegli, če bi bil podvodni del trupa bolj čist. Preizkusim, kje se najboljše obnaša princess in zlahka ugotovim, da je plovba od 1800 do 2000 vrtljajev najbolj primerna za običajna križarjenja, saj motorja delata s polnimi pljuči in še imata nekaj rezerve in pri tem preplujemo s polnimi tanki med 375 in 320 navtičnih milj ali 695 oziroma 595 kilometrov.

Morda bolj kot hitrost navduši suverena plovba. Princess 72 odlično drži smer tako pri ročnem krmarjenju kot tudi z avtopilotom in se ob popolnoma odmaknjem krmilu le malo nagne, a kaj drugega pri 45 tonah teže tudi ni pričakovati. Izmerim hrup in ta je v koptu 82,5 decibela, v salonu je 73 decibelov, v lastniški kabini je 77 in v VIP kabini je 70 decibelov. To je zelo dobro in med plovbo ni slišati čričkov ali škripanja pohištva, vidljivost in krmarjenje

na sončni palubi in v notranjosti pa je odlično, ergonomično in prijetno.

Iz doplačilne opreme

Z zelo dolgega seznama doplačilne opreme bi posebej omenil stabilizatorje TRAC tipa Star 6X, ki omogočajo tudi stabiliziranje na sidru, kar je zelo redka možnost v tej dolžini. Stabilizatorji stanejo 87.650 funtov in zelo izboljšajo plovbo po valovitem morju in na sidru. Joystick, ki omogoča lažje manevriranje in združuje glavne motorje, premčni in krmni potisnik, stane 11.870 funtov. Ladjedelnica ponuja celo kopicico dodatkov in pripomočkov k opremi za zabavo in množične dodatke za lepšo ali vsaj bolj zanimivo plovbo in počutje.

Sklepna beseda

Princess 72 je odličan predstavnik te angleške ladjedelnice in ponuja prefinjeno in lepo zunanost, prostorno in rahlo tradicionalno notranost, izvrstno strojnico in zelo suvereno plovbo. Le krmni drog za zastavo bi jaz postavil na sredino krme. □

TEHNIČNI PODATKI

DOLŽINA	22,23 m
ŠIRINA	5,49 m
UGREZ	1,68 m
IZPODRIV	45 ton
MOTORJI	CAT C32 Acert
MOC	2 x 1620 KM (2 x 1218 kW) pri 2300 vrtljajih
NAJVEČJA HITROST	33 vozlov (61.1 km na uro)
GORIVO	5.000 l
VODA	1.342 l
KABINE	4+1
IZDELOVALEC	Princess Yachts
CENA	1.932.500 GBP + DDV

www.princessyachts.com

PRINCESS YACHTS SLOVENIJA
BP Navtika d.o.o.
www.bp-nautic.com